

پلنگ یکه تاز

■ تاریخ نشر: ۱۳۸۵-
چاپ اول
■ ناشر: روش نو
■ تعداد صفحه: ۲۴

کتاب در بردارنده داستان‌هایی است که حیوانات در آن نقش اصلی را ایفا می‌کنند. پلنگ در ماجراهایی که برایش رخ می‌دهد، دچار اتفاقات و تعارضاتی با دیگر حیوانات جنگل می‌شود و کودکان در روند داستان یاد می‌گیرند چطور با این تعارض‌ها رفتار کنند. شیوه یمینی شریف همان شیوه کهن fable و قصه‌گویی از زبان حیوانات با نتیجه‌گیری‌های عموماً اخلاقی است.

توکا

■ تصویرگر: بهرام خانف
■ ناشر: کانون پرورش
فکری کودکان و
نوجوانان
■ تاریخ نشر: ۱۳۹۵-
چاپ دوم
■ تعداد صفحات: ۲۴

توکا، پرنده مهربان، از این که روزهای بارانی بچه‌ها نمی‌توانستند به کوچه بروند و بازی کنند و مجبور بودند در آن اتاق‌های کوچک بمانند و حوصله‌شان سربرود، ناراحت بود و به دنبال چاره‌ای بود تا راهی برای سرگرمی و شادی آن‌ها پیدا کند. ناگهان از پشت پنجره‌ای دید که در آن هوای بارانی، چندین دختر و پسر کوچک، بدون آن که از یک‌جا نشستن خسته و بی‌تاب شوند، دارند کتاب قصه توکا را می‌خوانند و همراهشان شد.

نیم‌قرن در باغ شعر کودکان

■ سال چاپ: ۱۳۷۳-
چاپ ششم
■ ناشر: آتلیه
■ زبان کتاب: فارسی
■ تعداد صفحات: ۱۵۰

کتاب در بردارنده گزیده‌ای از سروده‌های یمینی شریف است. این کتاب دو پیش‌گفتار دارد: اولی به قلم خود شاعر و دومی هم نوشته‌ای مفصل از احمد بهمنیار است که به بررسی جایگاه یمینی شریف در شعر کودک ایران می‌پردازد و نشان می‌دهد سروده‌های ساده و صمیمی این شاعر چه تاثیری بر مخاطبان اصلی اشعار یعنی گروه سنی «الف» و «ب» دارد.

اول به ساختار ترسیم شده نگاه می‌کنند و کافی است نقاشی‌ها به دنیای آن‌ها نزدیک باشند. آن وقت خواهید دید که یک کتاب را به خاطر تصاویرش هم که شده، حاضرند آن قدر بخوانند که حفظ شوند و برگه‌هایش را کهنه کنند.

آثار یمینی شریف به لحاظ طراحی جلد و صفحه‌آرایی حرف برای گفتن دارد. این مرد شریف شعر کودک از جزئی‌ترین مسائل هم به راحتی عبور نمی‌کرد. آن چنان که «پرویز کلاتتری» طراح جلد بعضی از آثار او در شب شعر عباس یمینی شریف با ذکر خاطره‌ای گفت: «زندگی آدم‌ها در یک ایستگاه‌هایی تلاقی می‌کند که نتایجی را به دنبال دارد. قطار زندگی من با یمینی شریف در ایستگاه نقاشی برای کتاب‌های یمینی شریف اتفاق افتاد. درست نمی‌دانم از کجا ما آشنا شدیم. فکر می‌کنم اولین بار در شورای کتاب کودک بود که با هم آشنا شدیم ولی یک پیوند خونی با هم داشتیم که هر دوی ما، ایشان در قلمروی شعر و ادبیات و من در قلمروی نقاشی، به عناصر بومی وفادار بودیم و همچنان من وفادارم. از میان کتاب‌هایی که برای یمینی شریف نقاشی کردم، کتاب باباعلی را به من داد که برایش نقاشی کنم. من کارم این است که اول داستان را می‌خوانم؛ نقاشی به نانوشتنه‌های لابه‌لای خطوط می‌پردازد، چیزهایی را که توضیح نداده؛ این باباعلی، خانه‌اش، اتاقش چه جویری است، رختخوابش را کجا پیچیده و گذاشته، این‌ها چیزهایی است که دیگر یمینی شریف نگفته، من باید فکر کنم و آن نانوشتنه‌های لابه‌لای داستان را با قدرت تخیل ببینم. سپس چیزهایی را که دیدم، با آن وفاداری که به عناصر بومی دارم و زندگی روستایی را می‌شناسم و می‌دانم داخلش چه شکلی است، نقاشی کنم. این درست همان جایی بود که یمینی شریف می‌خواست. من حیرت می‌کردم، وقتی نقاشی من را می‌دید، می‌فهمید همین را می‌خواستم. ارتباط ما با هم در همین است، وفاداری به عناصر بومی. او شعر ساده می‌گوید و من هم نقاشی را ساده می‌کشم. از آرتیست‌بازی‌های عجیب‌وغریب خوشم نمی‌آید. این یک پیوند ارگانیک، خونی و عجیب‌وغریب را شکل می‌داد که هر دوی ما را به هم پیوند می‌داد.»

این پیوستگی نظم و آراستگی باطنی و ظاهری در آثار یمینی شریف، او را از سایر نویسندگان متمایز ساخته و در ذهن مخاطبان و حتی تمامی افرادی که با او همکاری داشته‌اند، جاودانه کرده است.

عباس یمینی تا لحظه آخر حیات باشکوهش به دنیای کتاب‌ها عشق ورزید. او کتاب را به معنای حقیقی کلمه و در عمل یار مهربان آدم‌ها می‌دانست. هر چند گمان می‌کنم خودش هم هم‌سخن و یار بسیار خوبی برای کتاب‌ها بود. به نقل از هوشنگ مرادی کرمانی، یمینی حتی لحظات آخر زیست شاعرانه و جاهدانه‌اش هم در انتظار چاپ کتابش روی تخت بیمارستان نشسته بود. وقتی که داشت از این دنیا می‌رفت، آخرین کتابش را بردند و به او دادند و او نیز آن را روی سینه‌اش گذاشت و از دنیا رفت. با از دست دادن عباس یمینی شریف دنیای ادبیات کودک به قبل و بعد از حضور موثر و باشکوه او تقسیم شد و این چیز کمی نیست، کم که نیست هیچ... زیاد هم هست... خیلی زیاد!

رنگ تازه بر شعر کودکان

شعرهای کودکانه عباس یمینی شریف نقطه عطفی در شعر کودکانه ایران است، چرا که او علاوه بر سرودن شعر برای کودکان، دارای نظریه و به تعبیری تتوری شعر بود. یمینی شریف با پیگیری و مداومت پنجاه ساله خویش توانست شعر و ادبیات کودکان را با زبانی شیرین و ساده و با مضمون‌هایی آموزنده، پاک و در قالب‌هایی مناسب بنویسد و گسترش دهد و راه را برای رهروان ادبیات کودک هموار سازد. او شعر کودک را نه تنها از لحاظ لفظ، بلکه از نظر معنی و مضمون ساده، گویا و متناسب با فهم و تصور کودکان می‌سرود و شعر کودک را از حالت ترجمه اشعار کودکان خارجی درآورد و به شکلی موزون و هماهنگ با روحیه و فطرت کودکان ایران سازگار ساخت.

خدمتی که عباس یمینی به ادبیات کودک کرد، از این نظر ارزشمند است که زیربنای تحولات ذهنی، فکری، اجتماعی و علمی آینده کشوری از دوران کودکی است؛ بنابراین یمینی با تلاش خستگی‌ناپذیر خود سعی کرد ادبیات کودک را به ویژه در زمینه شعر، به شکلی علمی و مطابق با روحیات کودکان با زبانی ساده، گیرا و خوش‌آهنگ تعالی ببخشد.

از مدرسه تا مطبوعات

باید توجه داشت که ساختن شعر برای کودکان بسیار دشوار و حساس است. بنابراین باید شعرهای کودکانه عباس یمینی شریف را نقطه عطفی در شعر کودکانه ایران دانست. اما این، همه تلاش و خدمات یمینی شریف به دنیای کودکان و نوجوانان نیست. او در سال ۱۳۳۴ با همراهی و کمک همسرش «توران مقومی» دبستان «روش نو» را پایه‌گذاری کرد که بعدها با گسترش فعالیت به مجموعه آموزشی از کودکانستان تا پایان دوره راهنمایی تبدیل شد. آنان تا سال ۱۳۵۸ آن موسسه را اداره کردند. آقای نویسنده به نگارش کتاب سوادآموزی به بزرگسالان برای کلاس‌های پیکار با بی‌سوادی نیز پرداخت، بنیان‌گذاری جایزه ادبی عباس یمینی شریف برای تشویق نویسندگان و تصویرگران ایرانی از دیگر اقدامات او بود.

از دیگر فعالیت‌های فرهنگی یمینی می‌توان به نویسندگی در مجلات اشاره کرد. به پیشنهاد او بود که مجله کیهان بچه‌ها از طرف موسسه کیهان انتشار یافت. او تا سال ۱۳۵۸ خورشیدی با موسسه کیهان همکاری داشت. علاوه بر اینها یمینی از بنیان‌گذاران شورای کتاب کودک و انجمن پژوهش‌های آموزشی پویا بود و سردبیری و مدیریت تعدادی از مجله‌های کودکان را نیز بر عهده داشت؛ از جمله سردبیری مجله بازی کودکان را بر عهده گرفت و خود موسس این مجله بود.

توجه به طراحی بصری در ادبیات کودک

کار برای کودک از دو سو حائز اهمیت است؛ از یک سو باید محتوای ارائه‌شده خوب و ارزشمند و همچنین متناسب با دنیای کودکان باشد، که البته یمینی شریف در این مهم خبره بود و از سوی دیگر، اهمیت آنچه کودک در نگاه اول با آن مواجه می‌شود. دنیای طراحی جلد و صفحه‌آرایی کتاب کودکان به مراتب از رده سنی بزرگسالان مهم‌تر است. چرا که بچه‌ها در نگاه

ساختن شعر برای کودکان بسیار دشوار و حساس است. بنابراین باید شعرهای کودکانه عباس یمینی شریف را نقطه عطفی در شعر کودکانه ایران دانست. اما این، همه تلاش و خدمات یمینی شریف به دنیای کودکان و نوجوانان نیست. او در سال ۱۳۳۴ با همراهی و کمک همسرش «توران مقومی» دبستان «روش نو» را پایه‌گذاری کرد که بعدها با گسترش فعالیت به مجموعه آموزشی از کودکانستان تا پایان دوره راهنمایی تبدیل شد. آنان تا سال ۱۳۵۸ آن موسسه را اداره کردند. آقای نویسنده به نگارش کتاب سوادآموزی به بزرگسالان برای کلاس‌های پیکار با بی‌سوادی نیز پرداخت